

Vergaderjaar 2020–2021

31 532

Voedingsbeleid

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 263

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 mei 2021

In januari 2014 is het Akkoord verbetering productsamenstelling (hierna: Akkoord) gesloten, waarmee met de brancheorganisaties van supermarkten en groothandel (CBL), levensmiddelenindustrie (FNLI), horeca (KHN) en cateraars (Veneca) afspraken zijn gemaakt om het productaanbod te verbeteren (Kamerstuk 32 793, nr. 130). Het Akkoord focuste op zout, verzadigd vet en calorieën (suikers, portiegrootte). Een stuurgroep, voorgezeten door het Ministerie van VWS, met betrokken partijen, en de Wetenschappelijke Advies Commissie (WAC), heeft richting gegeven aan en de voortgang van het Akkoord. Het Akkoord is eind 2020 afgerond. Er worden dus geen nieuwe afspraken meer gemaakt, al loopt voor sommige afspraken de uitwerking nog door tot in 2023. In deze brief informeer ik u over de resultaten.

Resultaten Akkoord

Voor de productcategorieën waarvan de inname aan zout, verzadigd vet en suikers het hoogst zijn, zijn in de afgelopen zeven jaren maximumnormen opgenomen in ketenbrede afspraken. Er zijn in totaal voor 22 verschillende productcategorieën (vervolg)afspraken gemaakt voor reductie van zout, verzadigd vet en/of suiker. Het betreffen in totaal 30 verschillende afspraken. Daarnaast hebben de horeca en catering verschillende activiteiten ondernomen om het productaanbod voor de consument te verbeteren. De Akkoord partijen hebben een infographic laten maken met daarin een overzicht van de gemaakte afspraken en activiteiten. Deze vindt u in de bijlage¹. De afzonderlijke afspraken en een overzicht met maximumnormen zijn te vinden op de website van het Akkoord.²

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² www.akkoordverbeteringproductsamenstelling.nl

Impactanalyse en WAC eindevaluatie

In 2017 heeft het RIVM een impactanalyse uitgevoerd, waarin wordt geschat wat het effect van het naleven van de afspraken in het Akkoord is op de dagelijkse inname van zout en suiker. Voor deze analyse zijn toen de afspraken meegenomen die gemaakt zijn tot en met 2016. Ook in 2019 heeft het RIVM een impactanalyse uitgevoerd, waarin alle afspraken die tot medio 2019 gemaakt zijn, zijn meegenomen. Ter afronding van het Akkoord heeft het RIVM opnieuw, als basis voor de eindevaluatie van de WAC, een impactanalyse uitgevoerd waarin alle afspraken meegenomen zijn.

Uit de impactanalyse blijkt dat wanneer de levensmiddelenfabrikanten de afspraken voor zout- en suikerverlaging naleven, de dagelijkse inname van zout naar schatting met bijna 0,5 gram (t.o.v. gemiddelde inname van 8,7 gram/dag) en de inname van suiker met bijna 7,5 gram (t.o.v. gemiddelde inname van 114 gram/dag) kan dalen. Voor verzadigd vet zijn weinig en heel specifieke afspraken gemaakt, daarom wordt er weinig impact op de inname verwacht en is het effect van die afspraken ook niet doorgerekend. Er wordt bij het doorrekenen van de impact op zout en suikerinname uitgegaan van een gelijkblijvend consumptiepatroon. De complete impactanalyse van het RIVM is te vinden op zijn website en op de website van het Akkoord.

De WAC heeft aan de hand van de impactanalyse van het RIVM een eindevaluatie gemaakt. De impactanalyse is een theoretische schatting van het effect van de afspraken op de inname van zout en suiker. De WAC concludeert dat de doelstelling van het Akkoord uit 2014 voor zout voor bijna 20% is gehaald indien alle afspraken worden nagekomen. Voor suiker was geen concreet doel afgesproken. Daarbij geeft de WAC aan dat het ambitieniveau van de doelstelling uit het Akkoord erg hoog was. Er werd al vaker geconcludeerd dat het ambitieniveau niet gehaald zou gaan worden, terwijl er wel resultaten zijn geboekt ten aanzien van productverbetering. Daarnaast geeft de WAC aan dat de afspraken vaak zijn opgesteld voor een beperkte specifieke groep producten en het is niet altijd duidelijk welke producten onder een afspraak worden meegenomen en welke niet. Ook ziet de WAC een onnauwkeurigheid in de voorspelling van de effecten van het Akkoord op de inname van zout en suiker, omdat er geen volumegegevens bekend zijn. De complete eindevaluatie van de WAC is te vinden op de website van het Akkoord.

Conclusie Akkoord

We kunnen constateren dat er veel inspanningen en inzet geleverd zijn om het productaanbod te verbeteren. Tegelijkertijd moeten we concluderen dat de geschatte inname van suiker en zout in Nederland, ondanks jarenlange inspanningen door vele betrokkenen, nog steeds te hoog is. Daarom is het belangrijk dat we niet alleen met nieuwe ambities starten in de nieuwe aanpak voor productverbetering, maar ook blijven inzetten op een verandering van voedingspatroon richting de Schijf van Vijf.

Het Akkoord heeft veel inzicht gegeven in herformulering en het proces van het maken van afspraken daarover. In het Akkoord werden de afspraken ten aanzien van productverbetering gemaakt door industriepartijen. In de nieuwe aanpak voor productverbetering heeft een werkgroep met wetenschappers van het RIVM, het Voedingscentrum en de HAS Hogeschool, onder regie van de overheid, een methodiek ontwikkeld om criteria (productgroepindeling en grenswaarden) voor productverbetering op te stellen. Zo ontstaat er voor de voedingsstoffen zout, suiker en verzadigd vet, een trapsgewijze indeling (meerdere treden). Door

meerdere grenswaarden voor een productgroep op te stellen voor zout, verzadigd vet of suiker wordt, anders dan in het Akkoord waarin alleen maximumnormen zijn gesteld, productverbetering over de hele linie bewerkstelligd; dus niet alleen de producten die in de achterhoede vallen, maar ook de producten die bij de koplopers en middenmoot horen. Ook wordt de inzet in de nieuwe aanpak voor productverbetering verbreed naar alle producten van productgroepen die een relevante bijdrage leveren aan de inname van bijvoorbeeld zout, verzadigd vet of suiker. Naast de criteria (productgroepindeling en grenswaarden) worden in de nieuwe aanpak doelstellingen opgesteld. De doelstellingen zijn gericht op een verschuiving van het aandeel producten in de treden met hoge gehalten aan zout, suiker of verzadigd naar treden met lagere gehalten, in de trapsgewijze indeling.

Met prikkels (incentives) worden bedrijven actief gestimuleerd stappen te zetten in productverbetering om de doelstellingen te bereiken. Op dit moment vindt er een verkenning plaats van de nieuwe aanpak voor productverbetering met soepen en sauzen. Rond de zomer ontvangt u een brief met daarin de stand van zaken van de nieuwe aanpak voor productverbetering. In de brief van december 2019³ is aangegeven dat het RIVM na afloop van het Akkoord een herformuleringsmonitor uitvoert. Hierover wordt u ook rond de zomer geïnformeerd.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis

³ Kamerstuk 31 532, nr. 234